

Tööajakulu ja tööviljakuse tõstmise võimalusi mesilas

Töövõtulepingu PR-5-1.10-3 aruanne

Töö täitja: Jaanus Tull.

Töö on teostatud 2009.aastal Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Uuritava mesila kirjeldus.

Mesila asub Lõuna-Eestis, Valga, Võru maakonna, Taheva, Karula, Mõniste valla territooriumil. Mesila on paigutatud 16 erinevasse gruppi. Mesila grupid paiknevad Koiva-Mustjõe hoiualal ja Karula kõrgustiku ääre aladel. Mesila grupi keskmine suurus on 14 mesilasperet. Kaugus kahe äärmise mesila grupi vahel on ~35 km. Mesila gruppide omavaheline kaugus on minimaalselt 1 km. Enamike gruppide omavaheline kaugus on 3-5 km. Mesilasperede arv augusti kuul 2009 oli 230 tk.

Mesindamiseks kasutan styrox korpustarusid. Peamine raami mõõt on Langstroth, kuid viimastel aastatel olen lisaks hakanud kasutama ka Ferrari raami mõõduga korpust (meekorpustena).

Viimased üheksa aastat olen kasutanud mesilas Itaalia rassi mesilasi. Mida on toodud Soomest, kui ka ühel aastal prooviks Itaalia mäestikust.

Tööde kirjeldus ja tööajakulu.

Põhjade vahetus.

Kevadine esimene töö mesilas on põhjadevahetus. Töö teostasime 2 inimesega, selle töö teostamiseks kulus 7 tundi, mille jooksul vahetasime 100-115 korpustaru põhja, töö käigus puhastasime põhjad ja pesime pesuainega ning lõpuks desinfitseerisime virkonS-iga pritsides.

Mesilaspere esmane kontroll. Sööda koguse määramine, emakontroll.

Keskmiselt kulus 100-110 pere kontrollimiseks 8 tundi. Kontrollimise käigus jälgisin haudme olemasolu ja sööda hulka mesilaperes.

Esimene laiendamine

1. I korpuselise pere korral

Ühe korpuse peal talvitunud mesilasperele lisan teise korpuse (ülesehitatud kärgedega) alles siis kui mesilaseres katavad mesilased paksult kärgi ja noori mesilasi on palju

koorumas, kindlasti jälgin ilmaprognoosi, kui tulemas on jahe periood siis asetan uue korpuse alumiseks ja kui on tulemas soojem periood asetan uue korpuse teiseks.

2. II korpuselise perel korpuste asetuse vahetamine

Aprilli lõpus vahetan kahel korpusel talvitunud mesilasperedel korpuse asetuse ära vajadusel eemaldan 2-3 koledat äärmist kärke välja, asemele panen ilusad helepruunid kärjed emale munemiseks.

Ajakulu: 7,5 tunni jooksul jooksul jõudsin lisada korpuseid ja vahetada korpuste asetusi 80 mesilasperel.

Teine laiendamine.

Teostatud tööd (tiibade lõikamine, emalahutusvõrede lisamine, kolmandate ja neljandate korpuste lisamine)

Sõit esimesse gruppi kell 8.30 Töö algus kell 9.10 töö lõpp kell 12.05 grupi suurus 13 mesilaspere, sõit järgmisse gruppi sõidu aeg 20 min. Töö algus kell 12.25 töö lõpp kell 14.40 grupi suurus 15 pere. Lõuna 40 min. Sõit järgmisesse gruppi sõidu aeg 10 min. Töö algus kell 15.30- töö lõpp kell 17.20 sõit järgmisesse gruppi sõidu aeg 20 min. Töö algus kell 17.40-töö lõpp kell 19.30. sõit koju.

Teist laiendamist võib teha ka veidi teisiti, kui mesilaspered on grupis kahel korpusel ja on vajalik lisada kolmandaid korpuseid siis võib kolmanda korpuse asetada kahe korpuse vahele (sõltub ilmast, mesilaspere suurusest). Selliselt laiendasin prooviks ühes grupis 14 mesilaspere 20 minutiga.

Emalahutusvõre lisamine koos laiendamisega, sülemlemise kontroll.

Emalahutusvõre lisamise käigus kontrollin haudme seisukorda, sülemlemise tunnuseid (kas on või ei ole) lisan vastavalt kas kolmanda või neljanda korpuse. Aega kulub selle tööjuures kõige enam. Keskmiselt 7-8 tunni jooksul jõuan läbivaadata ja lisada emalahutusvõred ja korpused 45-50 mesilaperele.

Täiendavate meekorpuste lisamine

Meekorpuste lisamine toimub suhteliselt kiiresti, kuna mesilasema on eraldatud emaeraldusvõrega alumistesse korpustesse. 12-14 mesilaspere laiendamisele kulus aega 30-40 minutit.

Mesilasperede suvine paljundamine.

Võtsin 3-4 kaanetatudhaudme kärge koos mesilastega, lisisin 2 söödakärge ja ülejäänud ruumi korpuses täitsin kärjepõhjadega. Kuna sattus suhteliselt jahe periood siis söötsin nii uusi perekesi kui ka neid peresid millest võtsime hauet ja mesilasi. Sööta lisisin a 5 liitrit. Kahekümmne viie uue mesilaspere moodustamisele kulus koos tarude- kärgede ettevalmistamisele ja uute perede tegemisele aega 8 tundi. Eelduseks, et eelnevalt on olemas paarunud mesilasemad, kärjed, korpused, põhjad ja katused.

Mesilasemade vahetamine. Vahetasime kahekesi 40 ema. Esimene päev otsisime vana ema ülesse ja panime puuridesse raamide vahele. Aega kulus selleks 3,5 tundi+sõidule kulus aega 1,5 tundi järgmisel päeval noorte emade märgistamine ja saatemesilastega puuri panek 2 tundi +sõidule 1 tundi. Kokku kulus 40 ema vahetamiseks koos sõiduajaga 8 tundi.

Meevõtmine.

Meevõtmine, mesilaste eemaldamine kärgedelt puhuriga. 45-50 meekorpuse eemaldamiseks kulus aega 2 tundi. Tööpäevaga 90-100 meekorpust 2x2 tundi + transport mesilasse ja korpuste autolt maha tõstmine 2,5 tundi.

Mesila gruppides on oluline paigutada tarud selliselt, et saaks autoga võimalikult lähedale sõita. Meevõtmise ajal ei ole vaja meekorpusi sel juhul kaugele tassida. Mesilahoones meekorpuste transport kahvelkäruga.

Vajalikud seadmed ja vahendid:

1. Puhur võimsusega 3 kW
2. Korpuse alus, millele asetatakse meekorpus, et mesilasi lihtsam oleks eemaldada kärgedelt .
3. Kahvelkäru

Vurritamine. Lahtikaanetamine(50 kärge) 15 min. Vurritamine 30 min. (hiljem 20-25 min) vurri täitmine 10 min. Terve tsüklil võttis aega max 40 min. Min 30 minutit.

Vajalikud seadmed:

1. Kärjekaanetise eemaldamise seade
2. Meevurr 64 kärjele
3. Meepump
4. Meeseliitus nõud min. 2tk mahtuvusega kuni 2000 kg

Mesilasperede lõplik koondamine ja talvepesade tegemine.

Söödanõude ja ravimi lisamine.

Ühel inimesel kulub 200-le mesilasperele 10 tundi söödanõude ja ravimi panemiseks.

Söötmine, söödanõude pesu.

Max. 1750 liitrit so. 125 perele ajakulu 10 tundi, sööta normaalne kogus 1400 liitrit 100-le perele, ajakulu u 8 tundi.

Eelduseks on järgmiste seadmete olemasolu:

1. 350 liitrine suhkrulahu mikser;
2. Piimapump, suhkrulahuse pumpamiseks miksrisk mahutisse;
3. Mahuti 1000 liitrit;
4. Suhkrulahu doseerimise pump, millega on hea täita lahusega söödanõusid.

Söödanõude ja ravimi eemaldamiseks kulub samuti 10 tundi, lisaks 4 tundi söödanõude pesemiseks survepesuriga ja kuivama seadmisele.

Talvised tööd

Raamide kokkupanek, traatimine, kärjepõhja lisamine

Ühel inimesel kulub 1000 tk raami kokkupanekuks ja klammerdamiseks aega 8 tundi. Traatida jõuab tunnis 40-50 raami. Ühes tunnis kinnitan 150 kärjepõhja traadiga raamile.

Korpuste puhastamine ja pesu. Korpustarude mehaaniline kraapimine, sooja seebikivi lahusega pesemine ning veega loputamine. Ühes tunnis jõuab selliselt puhastada 40 korpust.

Kokkuvõte

Siin olen kirjeldanud olulisi töid oma mesilas. Lisaks tööde kirjeldamisele fikseerisin ajaliselt reaalse tööajakulu ning mõnedel juhtudel ka sõidu ajakulu ühest mesila grupist teise. Kirjeldatud on olulised mesindusvõtted ja väga tähtis on mesilas kasutatav tehnoloogia, tänu tehnoloogiale on võimalik oluliselt kokku hoida aega.